

Oběti ztroskotané lodi, která plula pod panamskou vlajkou, mohou k italským soudům podat žalobu na náhradu újmy proti italským subjektům, které tuto loď klasifikovaly a vydaly jí osvědčení

Tyto subjekty se mohou dovolávat jurisdikční imunity pouze v rozsahu, v němž jejich činnosti byly projevem veřejné moci panamského státu

V rozsudku Rina (C-641/18), vydaném dne 7. května 2020, Soudní dvůr na prvním místě rozhodl, že **žaloba na náhradu újmy podaná proti právníckým osobám soukromého práva, které vykonávají činnost spočívající v klasifikaci a vydávání lodních osvědčení na účet a na základě pověření třetího státu, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001¹ (dále jen „nařízení Brusel I“), a tudíž do působnosti tohoto nařízení, jelikož tato činnost není vykonávána na základě výsad veřejné moci ve smyslu unijního práva.** Na druhém místě Soudní dvůr uvedl, že zásada mezinárodního obyčejového práva týkající se jurisdikční imunity nebrání tomu, aby vnitrostátní soud, kterému byla věc předložena, vykonal ve sporu týkajícím se takové žaloby soudní pravomoc upravenou uvedeným nařízením, pokud uvedený soud konstatuje, že takové subjekty nevyužily výsad veřejné moci ve smyslu mezinárodního práva.

V roce 2006 loď Al Salam Boccaccio'98 plující pod vlajkou Panamské republiky ztroskotala v Rudém moři, což si vyžádalo více než 1 000 obětí. Rodinní příslušníci obětí a cestující, kteří přežili ztroskotání lodi, podali k Tribunale di Genova (soud v Janově, Itálie) žalobu proti společností Rina SpA a Ente Registro Italiano Navale (dále jen společně „společnosti Rina a Ente“), tj. společností, které klasifikovaly ztroskotanou loď a vydaly jí osvědčení a jejichž sídlo se nachází v Janově. Žalobci se domáhají náhrady majetkové a nemajetkové újmy vyplývající z případné občanskoprávní odpovědnosti společností Rina a Ente, přičemž tvrdí, že uvedené činnosti vedly ke ztroskotání lodi. Společnosti Rina a Ente namítly nepřislusnost soudu, jemuž byla věc předložena, přičemž se dovolávají zásady jurisdikční imunity, jelikož klasifikaci a vydání osvědčení, které tyto společnosti provedly, vykonávaly na základě pověření Panamské republiky, a jedná se tedy o projev svrchovaných výsad pověřujícího státu. Vzhledem k tomu, že soud, jemuž byla věc předložena, má pochybnosti ohledně příslusnosti italských soudů, položil předběžnou otázku.

Na prvním místě se Soudní dvůr zabýval výkladem pojmu „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení Brusel I s ohledem na činnosti spočívající v klasifikaci a vydávání lodních osvědčení, které vykonávaly společnosti Rina a Ente na základě pověření a na účet Panamské republiky, aby bylo možné určit, zda jsou italské soudy příslušné na základě čl. 2 odst. 1 tohoto nařízení². Soudní dvůr nejprve připomněl, že ačkoliv určité spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva **mohou spadat do působnosti nařízení Brusel I, jsou-li předmětem žaloby jednání uskutečněná mimo rámec veřejné moci (*acta iure gestionis*), je tomu jinak, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci (*iure imperii*).** V tomto

¹– Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslusnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1). Toto ustanovení mimo jiné stanoví, že se toto nařízení vztahuje na věci občanské a obchodní.

²– Podle tohoto ustanovení mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslusnost, v zásadě žalovány u soudů tohoto členského státu.

ohledu Soudní dvůr uvedl, že je nerozhodné, že určité činnosti byly vykonávány na základě pověření státu: pouhá skutečnost, že určité pravomoci jsou přeneseny aktem veřejné moci, totiž neznamená, že jsou tyto pravomoci vykonávány *iure imperii*. Totéž platí pro skutečnost, že dotčené činnosti byly prováděny na účet a v zájmu Panamské republiky, jelikož jednání na účet státu neznamená vždy výkon veřejné moci. Mimoto skutečnost, že určité činnosti mají veřejný účel, nepředstavuje sama o sobě dostatečný prvek k tomu, aby byly kvalifikovány jako vykonávané *iure imperii*. Soudní dvůr tak zdůraznil, že **k určení, zda činnosti dotčené ve věci v původním řízení byly provedeny při výkonu veřejné moci, je relevantním kritériem využití výjimečných pravomocí ve srovnání s pravidly použitelnými na vztahy mezi jednotlivci.**

V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že činnosti klasifikace a vydávání osvědčení poskytované společnostmi Rina a Ente spočívaly pouze v tom, že se uvedené společnosti přesvědčily o tom, zda zkoumaná loď splňuje požadavky stanovené platnými právními předpisy, a pokud ano, vydaly odpovídající osvědčení. Výklad a volba použitelných technických požadavků byly vyhrazeny orgánům Panamské republiky. Je pravda, že ověření lodí společností zabývajících se klasifikací a vydáváním osvědčení může případně vést k odnětí osvědčení z důvodu, že loď tyto požadavky nespĺňuje. Takové odnětí však nevyplývá z rozhodovací pravomoci uvedených společností, které jednají v předem vymezeném právním rámci. Pokud v důsledku odnětí osvědčení loď nemůže plout, je to kvůli sankci, která je uložena zákonem. Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že **s výhradou ověření, které musí provést předkládající soud, nelze činnosti spočívající v klasifikaci a vydávání osvědčení prováděné společnostmi Rina a Ente považovat za činnosti prováděné v rámci výkonu výsad veřejné moci ve smyslu unijního práva.**

Na druhém místě Soudní dvůr zkoumal případný dopad výjimky vycházející ze zásady mezinárodního obyčejového práva týkající se jurisdikční imunity pro účely uplatnění nařízení Brusel I. Soudní dvůr uvedl, že již rozhodl, že za současného stavu mezinárodní praxe **není jurisdikční imunita států absolutní**, ale je obecně uznávána, jestliže jsou předmětem sporu svrchovaná jednání uskutečněná *iure imperii*. Naproti tomu **lze jurisdikční imunitu vyloučit, pokud se žaloba týká jednání, která nespádají do oblasti výkonu veřejné moci**. Jurisdikční imunita soukromoprávních subjektů, jako jsou společnosti Rina a Ente, není obecně uznávána, pokud jde o činnosti spočívající v klasifikaci a vydávání lodních osvědčení, pokud nebyly vykonány *iure imperii* ve smyslu mezinárodního práva. Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že uvedená zásada nebrání použití nařízení Brusel I v takovém sporu, jako je spor v původním řízení, pokud soud, jemuž byla věc předložena, konstatuje, že dotčené subjekty zabývajících se klasifikací a vydáváním osvědčení nevyužily výsad veřejné moci ve smyslu mezinárodního práva.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki 📞 (+352) 4303 5499